

**Wyrok z dnia 11 czerwca 1997 r.
I PKN 199/97**

1. Oceny czy kierunek studiów, który ukończył nauczyciel jest zbliżony z nauczaniem przedmiotem lub rodzajem prowadzonych zajęć, dokonuje wiążąco organ sprawujący nadzór pedagogiczny nad szkołą.

2. Przy ustaleniu stanu faktycznego stanowiącego podstawę wyroku nie można uwzględniać jego przypuszczalnych zmian po zamknięciu rozprawy (art. 316 § 1 KPC).

Przewodniczący SSN: Józef Iwulski (sprawozdawca), Sędziowie SN: Roman Kuczyński, Andrzej Wasilewski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 11 czerwca 1997 r. sprawy z powództwa Zofii D. przeciwko Zespołowi Szkół Rolniczych w L.P. o przywrócenie do pracy, na skutek kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu z dnia 20 lutego 1997 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Wojewódzkiemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z dnia 30 października 1996 r. [...] Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Strzelinie przywrócił powódkę Zofię D. do pracy w pozwanym Zespole Szkół Rolniczych w L.P. Sąd Rejonowy ustalił, że powódka podjęła pracę jako mianowany nauczyciel języka rosyjskiego w dniu 1 września 1977 r. Jest absolwentką Instytutu Filologii Słowiańskiej z zakresu filologii rosyjskiej. Do września 1990 r. nauczwała języka rosyjskiego. Powierzono jej wówczas funkcję wicedyrektora strony pozwanej. Do czasu odwołania z tej funkcji w dniu 31 sierpnia 1995 r. jej "pensum" wynosiło 6 godzin i obejmowało lekcje języka rosyjskiego i polskiego. W roku szkolnym 1995/1996 zgodnie z zatwierdzonym planem organizacyjnym otrzymała przydział 6 godzin języka rosyjskiego, 10 godzin języka polskiego i 6 godzin wiedzy o społeczeństwie. W maju 1996 r. strona pozwana sporządziła projekt planu organizacji roku szkolnego 1996/1997, w którym przydzielono powódce 2 godziny języka rosyjskiego, 14 godzin języka polskiego i 6 lub 8 godzin wiedzy o społeczeństwie, ewentualnie pracy w internacie szkolnym. Wizytator Oddziału Oświaty Wydziału Rolnictwa Urzędu Wojewódzkiego w W. odmówiła akceptacji tego planu organizacyjnego, między innymi z uwagi na rozkład godzin nauczania powódki. Wizytator uznała, że język polski i wiedza o społeczeństwie nie są przedmiotami zbliżonymi do wykształcenia powódki oraz nie ma możliwości, aby pracowała ona w internacie, gdyż brak jej w tym zakresie przygotowania zawodowego. 30 maja 1996 r. podjęto decyzję o rozwiązaniu z powódką sto-

sunku pracy w trybie art. 20 Karty Nauczyciela. Sąd Rejonowy uznał, że powódka chociaż z wykształcenia jest filologiem rosyjskim, to jednak od 1990 r. prowadziła zajęcia z języka polskiego. Zdaniem Sądu z przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 października 1991 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych dla nauczycieli (Dz.U. Nr 98, poz. 433) kwalifikacje do zajmowania stanowiska w szkole tego rodzaju jak strona pozwana ma osoba, która legitymuje się dyplomem ukończenia studiów magisterskich w kierunku zgodnym lub zbliżonym z nauczaniem przedmiotem. Brak jest natomiast przepisów wykonawczych dotyczących kwestii, jakie kierunki studiów należy uznać za zbliżone do kierunków studiów zgodnych z nauczaniem przedmiotem. Zdaniem Sądu Rejonowego organ nadzorujący szkołę postępuje się w tym zakresie projektem rozporządzenia, które dotychczas nie weszło w życie. Wobec tego Sąd Rejonowy doszedł do wniosku, że decydujące znaczenie należy przypisać decyzji dyrektora szkoły, który ocenia możliwość dalszego zatrudnienia nauczyciela. Nadto Sąd Rejonowy "na marginesie" zauważył, że zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazuje na możliwość zatrudnienia powódki w internacie. Pracę tę wykonują bowiem u strony pozwanej w większości osoby nie mające wykształcenia pedagogicznego.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu, wyrokiem z dnia 20 lutego 1997 r. [...] oddalił apelację strony pozwanej. Sąd Wojewódzki podkreślił, że powódka, choć jest filologiem rosyjskim, to jednak od wielu lat uczy również języka polskiego. Sąd Wojewódzki wywiódł, że "z przedłożonego przez stronę pozwaną wykazu osób zatrudnionych w internacie wynika, iż wprawdzie osoby tam zatrudnione mają odpowiednie wykształcenie to jednakże biorąc pod uwagę uregulowania zawarte w Karcie Nauczyciela oraz staż pracy osób zatrudnionych w internacie również i tam sytuacja może ulec zmianie".

Kasację od tego wyroku wniosła strona pozwana, zarzucając naruszenie prawa materialnego, a w szczególności art. 20 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela, przez przyjęcie, że zmiany organizacyjne w pozwanej Szkole nie uniemożliwiały dalszego zatrudnienia powódki oraz przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 października 1991 r. przez przyjęcie, że powódka może uczyć języka polskiego i wiedzy o społeczeństwie, mimo że jest z wykształcenia filologiem rosyjskim. Strona pozwana wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z wydanym na podstawie upoważnienia z art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz.U. Nr 3, poz. 19 ze zm.) rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 października 1991 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określania szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli nie mających wyższego wykształcenia (Dz.U. Nr 98, poz. 433 ze zm.) kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkołach średnich zawodowych posiada osoba, która legitymuje się dyplomem ukończenia studiów magisterskich na kierunku (specjalności) zgodnym (lub zbliżonym) z nauczaniem przedmiotem lub rodzajem prowadzonych zajęć i przygotowaniem pedagogicznym (§ 2

ust. 1). Według § 1 pkt 3 tego rozporządzenia w brzmieniu obowiązującym od dnia 30 stycznia 1994 r. i nadanym rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 grudnia 1993 r. (Dz.U. z 1994 r., Nr 5, poz. 19) ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o kierunku (specjalności) studiów zbliżonym do nauczanego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć - należy przez to rozumieć kierunek (specjalność) dający dostateczną wiedzę merytoryczną z ich zakresu. Ustalenia, czy dany kierunek (specjalność) studiów jest zbliżony z nauczanym przedmiotem lub rodzajem prowadzonych zajęć, dokonuje organ sprawujący nadzór pedagogiczny. Z jednoznacznego brzmienia tych przepisów wynika więc, że oceny czy powódka ukończyła kierunek studiów zbliżony do wymaganej dla nauczania języka polskiego filologii polskiej, dokonuje organ sprawujący nadzór pedagogiczny. Jego więc ocena w tym zakresie, a nie np. ocena dyrektora szkoły, jak wywiódł Sąd Rejonowy, jest miarodajna. Skoro więc organ sprawujący nadzór pedagogiczny szkoły ocenił, że powódka nie ma wymaganych kwalifikacji do prowadzenia zajęć z języka polskiego czy wiedzy o społeczeństwie, to dyrektor strony pozwanej był tą oceną związany. Nie mógł więc przydzielić powódce zajęć nauczania tych przedmiotów i w związku ze zmianami organizacyjnymi (zmianą planu nauczania) uniemożliwiającymi dalsze zatrudnienie powódki w pełnym wymiarze zajęć, dyrektor pozwanej Szkoły mógł z nią rozwiązać stosunek pracy (art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela). Co do możliwości przydzielenia powódce pracy w internacie należy stwierdzić, że wywody Sądu drugiej instancji w tym zakresie nie są prawidłowe, gdyż zgodnie z art. 316 § 1 KPC za podstawę wyroku należy przyjąć stan faktyczny istniejący w chwili zamknięcia rozprawy. Nie można więc uwzględniać przypuszczalnych zmian stanu faktycznego w przyszłości.

Sądy obu instancji dokonując odmiennej oceny naruszyły wskazane przepisy prawa materialnego. Powoduje to uwzględnienie kasacji strony pozwanej i uchylenie zaskarżonego wyroku oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji (art. 393¹³ § 1 KPC).

=====